

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus esi- ja perusopetuksessa

1. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus esi- ja perusopetuksessa

Tässä yleiskirjeessä käsitellään koulunkäynnin ja oppimisen tuen uudistusta. Uudistus tulee voimaan pääsääntöisesti 1.8.2025 lukien.

Uudistuksen keskeisenä tarkoituksena on vahvistaa varhaisia ja ennaltaehkäiseviä tuen muotoja, joita tulee resursoida suunnitelmallisesti osaksi toimintaa siten, että niitä voidaan tarjota matalalla kynnyksellä ilman hallinnollisia menettelyjä.

Uudistus on toteutettu keskeisiltä osin lailla perusopetuslain muuttamisesta (1090/2024 ja 14/2025), lailla oppivelvollisuuslain muuttamisesta (1091/2024), lailla opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (1092/2024) ja lailla kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta (1093/2024).

Opetushallitus on antanut esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman sekä perusopetuslain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan perustemääräykset 13.2.2025.

2. Mikä muuttuu - koulunkäynnin ja oppimisen tuki

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksessa **perusopetuslaista kumotaan 1.8.2025 lukien**

16 § tukiopeus ja osa-aikainen erityisopeus,

16 a § tehostettu tuki,

17 § erityinen tuki ja

17 a § henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma.

Uudistuksessa **perusopetuslakiin lisätään uusi 4 a luku**, jossa säädetään oppimisen ja koulunkäynnin tuesta ja perusopetuksen oppimäärästä poikkeamisesta. Uusi 4 a luku tulee voimaan pääsääntöisesti **1.8.2025 lukien**. Poikkeuksena luvun 20 i §, jossa säädetään perusopetuksen järjestämisestä oppilaan oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella, tulee voimaan vasta 1.8.2026.

Jos oppilaalla on uudistuksen voimaan tullessa 1.8.2025 tehostetun tuen oppimissuunnitelma, päätös erityisestä tuesta ja erityisen tuen henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma, kunnan ja muiden opetuksen järjestäjien on saatettava ne **perusopetuslain 4 a luvun mukaisiksi viimeistään 31.8.2026**.

2.1. Perusopetuslain soveltaminen esiopetukseen

Esiopetuksesta säädetään perusopetuslaissa.

Yleisesti esiopetukseen sovelletaan kaikkia perusopetuslain ja sen nojalla annetun asetuksen säännöksiä, jollei säännöksessä erikseen todeta, että sitä sovelletaan vain perusopetukseen (HE 86/1997 vp).

Perusopetuslain soveltamisalaa koskevan 1 §:n mukaan 18 a §:ää, 20 g §:n 2 momenttia, 20 h ja 20 i §:ää ei sovelleta esiopetukseen.

2.2. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus - perusopetuslaki 4 a luku

Jatkossa perusopetuslaissa säädetään nykyisten tuen tasojen sijaan konkreettisista oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimista, joiden lähtökohtana on oppilaiden tuen tarpeet.

Uudistuksen tarkoituksena on, että oppilas saa tuen oppimiseensa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja matalalla kynnyksellä. Riittävästi ja oikea-aikaisesti oppilaita auttavilla palveluilla on arvioitu voitavan vähentää vahvempien tukitoimien tarvetta pitkällä aikavälillä. Oppilaiden tukemisen vahvistaminen perustuu myös koulun opetus- ja kasvatushenkilöstön väliseen entistä suunnitelmallisempaan yhteistyöhön.

Uudistuksessa oppimisen ja koulunkäynnin tukeen kuuluvat ryhmämuotoiset tukimuodot, oppilaskohtaiset tukitoimet sekä perusopetuksen oppimäärää ja opetussuunnitelman tavoitteita rajaavat viimesijaiset toimet.

2.2.1. Oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen (20 a §)

Perusopetuslain 20 a §:ssä säädetään oppilaan oikeudesta oppimisen ja koulunkäynnin tukeen. Siinä säädetään nykyisten tuen tasojen sijaan, oppilaan oikeudesta tukitoimiin. Konkreettiset tukitoimet ovat oppilaiden tuen järjestämisen ja toteuttamisen lähtökohtana. Oikeudet sisältävät sekä oppimisen että koulunkäynnin tukemiseksi tarvittavien tukimuotojen ja tukitoimien saamisen inklusiivisten periaatteiden mukaisesti (HE 114/2024 vp).

20 a § 1 mom.:*Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukena 20 b §:n 2 momentissa tarkoitettuja ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja 20 c §:n 2 momentissa tarkoitettuja oppilaskohtaisia tukitoimia.*

Tukitoimien tarkoituksena on turvata se, että kaikki oppilaat voisivat saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet ja perusopetuksen oppimäärän (HE 114/2024 vp).

Oppimisvaikeuksilla tarkoitettaisiin esimerkiksi kielellisiä, lukemiseen, kirjoittamiseen, matematiikkaan tai vieraiden kielten opiskeluun liittyviä haasteita sekä ei-kielellisinä (esim. motoriset tai hahmottamisen haasteet) tai laaja-alaisempina vaikeuksina esiin tulevia oppimisvaikeuksia. Oppimiseen liittyvien vaikeuksien lisäksi oppilaalla voi olla vaikeuksia sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelyn, tarkkaavaisuuden tai käyttäytymisen haasteiden vuoksi (HE 114/2024 vp).

Säännöksen tarkoituksena olisi, että tukemalla oppimista suunnitelmallisesti ja ryhmätasoisesti jo varhaisessa vaiheessa ja tarjoamalla oppilaille ensisijaisesti ryhmäkohtaisia ja ennaltaehkäiseviä tukimuotoja sekä niiden lisäksi tarpeen mukaan yksilöllisemmin kohdennettuja oppilaskohtaisia tukitoimia, pystyttäisiin mahdollisesti ennaltaehkäisemään sellaisten tuen tarpeiden syntymistä, jotka edellyttävät oppilaskohtaisia tukitoimia. Riittävän varhain aloitetut tukimuodot auttaisivat useita oppilaita etenemään opinnoissaan opetusryhmänsä mukana ja ennaltaehkäisemään yksilöllisemmin kohdennettavien tukitoimien tarvetta (HE 114/2024 vp).

20 a § 2 mom.: *Oppilaalla, jolla on vaikeuksia opetukseen osallistumisessa ja opinnoissaan etenemisessä, on oikeus yleiseen tukiopetukseen sekä erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä.*

Yleinen tukiopetus sekä erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä ovat ryhmäkohtaisia tukimuotoja. Säännöksessä on täsmennetty niitä edellytyksiä, joilla oppilaan oikeus yleiseen tukiopetukseen sekä erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä syntyy.

Säännöskohtaisten perustelujen mukaan oppilaalla, jolla on vaikeuksia opinnoissaan etenemisessä tai opetukseen osallistumisessa on oikeus perusopetuksessa yleiseen tukiopetukseen sekä erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä ja esiopetuksessa erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä (HE 114/2024 vp).

Tässä tarkoitettaisiin sellaisia varhain ja myös koko ryhmän tasolla havaittuja tuen tarpeita ja vaikeuksia, joihin voidaan vaikuttaa ensisijaisesti opettajan yksittäisen oppilaan sijasta laajemmalle ryhmälle tarjottavalla tukiopetuksella tai erityisopettajan samanaikais- tai yhteisopetuksena tarjotulla tuella ja opetuksella (HE 114/2024 vp).

20 a § 3 mom.: *Oppilaalla, jolla ei ole riittävää opetuskielen taitoa perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi, on oikeus opetuskielen tukiopetukseen.*

Opetuskielen tukiopetus on ryhmäkohtainen tukimuoto. Säännöksessä täsmennetään, että siihen olisi oikeus oppilaalla, jolla ei ole riittävää opetuskielen taitoa perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi. Opetuskielellä tarkoitettaisiin opetuksen järjestäjän perusopetuslain 6 §:n mukaisesti oppilaalle osoittaman koulupaikan opetuskieltä.

Tukimuoto olisi maahanmuuttotasaisten oppilaiden lisäksi tarkoitettu viittomakielisille oppilaille, ja tarvittaessa esimerkiksi oppilaille, joilla on kielen kehityksen häiriötä tai kehitysvammaisuuteen, monimuotoiseen kehityshäiriöön tai autismikirjoon liittyvää kielellisen kehityksen häiriötä (HE 114/2024 vp).

20 a § 4 mom.: *Oppilaalla, jonka opinnot eivät ryhmäkohtaisista tukimuodoista huolimatta etene, tai jolla on ryhmäkohtaisista tukimuodoista huolimatta vaikeuksia osallistua opetukseen, on oikeus oppilaskohtaisiin tukitoimiin.*

Oikeus vahvempiin oppilaskohtaisiin tukitoimiin määrittyisi ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittämättömyyden perusteella. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittämättömyys voisi tulla esille oppilaan opettajien mutta myös huoltajan havaintojen perusteella. Oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arvioinnista säädetään perusopetuslain 20 d §:ssä.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittämättömyys voidaan todeta poikkeuksellisesti aikaisempien tietojen perusteella jo perusopetuksen alkaessa sellaisella oppilaalla, joka tarvitsee opetukseen osallistumiseksi tulkitsemispalvelua tai apuvälineitä. Muiden oppilaskohtaisten tukitoimien saaminen edellyttää näilläkin oppilailla oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen arviointia ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittämättömyyden perusteella (HE 114/2024 vp).

20 a § 5 mom.: *Jos oppilas ei oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta kykene suoriutumaan opinnoistaan, voidaan perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poiketa 20 h §:n nojalla. Oppimäärästä tai tavoitteista poikkeaminen on viimesijainen toimi, jota ennen oppilaan tulee saada ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia.*

Perusopetuksen oppimäärästä tai tavoitteista poikkeaminen on viimesijainen toimi, jota ennen oppilaan tulisi saada ryhmäkohtaisia tukimuotoja sekä oppilaskohtaisia tukitoimia.

Perusopetuslain 20 h §:ssä säädetään niistä edellytyksistä, joiden mukaan perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista voitaisiin poiketa rajaamalla oppiaineen oppimäärän tavoitteita tai sisältöjä.

2.2.2. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot (perusopetuslaki 20 b §)

Perusopetuslain 20 b §:ssä säädetään oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä ja ryhmäkohtaisista tukimuodoista. Tuen uudistus painottaa ryhmäkohtaisia tukimuotoja, jotka ovat osa opetusjärjestelyitä ja siten tosiasiallista hallintotoimintaa. Ryhmäkohtaisissa tukimuodoissa tuen saajana on lähtökohtaisesti ryhmä oppilaita. Ryhmäkohtaisista tukimuodoista ei tehdä hallintopäätöksiä.

Uudistuksessa nykyinen yleinen ja tehostettu tuki on tarkoitus korvata ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla. Ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat ensisijaisia tukimuotoja, joihin kaikilla oppilailla on oikeus (SiVM 11/2024 vp).

20 b § 1 mom.: *Opetuksen järjestäjän on varmistettava oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt esi- ja perusopetuksessa sekä järjestettävä ryhmäkohtaisia tukimuotoja osana perustoimintaa. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja on annettava suunnitelmallisesti oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisessa tulee tehdä opettajien väistä yhteistyötä.*

Opetuksen järjestäjän velvollisuus varmistaa oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt koskisivat kaikkea esi- ja perusopetuksen toimintaa.

Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä tarkoitettaisiin esimerkiksi opetusryhmien muodostamista siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa ja opettajan on mahdollista huomioida opetusryhmän tarpeet riittävän hyvin sekä luokka- tai ryhmäkohtaisten koulunkäyntiavustajien tai koulunkäynninohjaajien hyödyntämistä oppilaiden koulunkäynnin ja opetukseen osallistumisen tukena. Opetusjärjestelyillä tarkoitettaisiin myös oppilaiden erilaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottavaa opetusta sekä pedagogisia ratkaisuja, kuten eriyttämistä. Opetuksen eriyttämisen avulla olisi huomioitava paitsi tuen tarpeet, myös nopeammin etenevät tai laajempia tavoitteita opiskeluunsa tarvitsevat oppilaat. Näistä jo nykyisin käytössä olevista pedagogisista menetelmistä ei säädettäisi yksityiskohtaisesti tässä esityksessä (HE 114/2024 vp).

Opetuksen järjestäjän velvollisuutena on järjestää ryhmäkohtaisia tukimuotoja osana esi- ja perusopetuksen perustoimintaa. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttaminen edellyttäisi opettajien välistä yhteistyötä esimerkiksi yhteisopettajuuden periaatteita noudattaen sekä tarvittaessa konsultaatiota esimerkiksi erityisopettajan erityispedagogista asiantuntemusta hyödyntäen. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja toteutettaisiin siten, että perusopetuksen oppilaat voisivat saavuttaa perusopetuksen oppimäärän ja opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet, sekä esiopetuksen oppilaat esiopetuksen opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen järjestämisen tarkoituksena olisi vähentää vahvempien tuen tarpeiden muodostumista (HE 114/2024 vp).

Ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät edellyttäisi oppilaskohtaista arviota, hallintopäätöstä tai suunnitelmaa, vaan niiden toteuttaminen olisi suunniteltava osana esi- ja perusopetuksen toimintaa. Suunnitelmallisuudella tarkoitettaisiin perusopetuksen osalta sitä, että opetuksen järjestäjä suunnittelisi etukäteen, edellisen lukuvuoden aikana tai ennen uuden lukuvuoden alkua, ryhmäkohtaisia tukimuotoja kaikkiin perusopetuksen ryhmiin siten, että niiden toteuttaminen on ryhmän tarpeiden mukaan mahdollista läpi lukuvuoden. Tämä täsmennettäisiin pykälän 3 momentissa. Opetuksen järjestäjän tulisi huomioida ryhmäkohtaiset tukimuodot jo etukäteen tuntikehyksessään sekä opettajien lukujärjestyksissä. Esiopetuksessa tulisi vastaavasti huomioida riittävä resursointi ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin osana toimintaa (HE 114/2024 vp).

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja resursoitaisiin opetusryhmäkohtaisesti ja niitä järjestettäisiin ja toteutettaisiin ryhmämuotoisesti eli pääsääntöisesti ryhmässä. Ryhmän kokoa ei määriteltäisi, vaan se perustuisi kulloiseenkin tarpeeseen ja joustavuuteen. Ryhmälle kohdistettuna tukitoimet mahdollistaisivat pienemmän oppilasryhmän tai koko opetusryhmän tarpeiden huomioimisen yksittäisen oppilaan lisäksi, jolloin resurssit tulisivat käyttöön tehokkaammin. Ryhmässä toteutettavat tukimuodot mahdollistaisivat myös vertaisoppimisen ja olisivat yksittäistä oppilasta vähemmän leimaavia (HE 114/2024 vp).

20 b § 2 mom.: Ryhmäkohtaisia tukimuotoja ovat

opettajan antama yleinen tukiopetus ja

opetuskielen tukiopetus sekä

erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä.

Säännöksessä luetellaan ryhmäkohtaiset tukimuodot.

Tarkoitus on, että ryhmäkohtaisia tukimuotoja annetaan samanaikaisopetuksena oppilaan omassa luokassa tai pienemmässä ryhmässä esimerkiksi jakotunteja hyödyntämällä. Pienemmän ryhmän kokoa ei määritellä valtakunnallisesti, vaan siitä päättää opetuksen järjestäjä lainsäädännön vaatimukset huomioon ottaen. Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä ryhmäkohtaisena tukimuotona annetaan pienemmälle oppilasryhmälle tai koko luokalle samanaikaisopetuksena luokanopettajan tai aineenopettajan kanssa (SiVM 11/2024 vp).

Yleisellä tukiopetuksella tarkoitettaisiin opittaviin asioihin perehtymistä muun opetuksen lisäksi järjestettävillä tukiopetustunneilla. Yleinen tukiopetus voisi olla opittavana oleviin asioihin tutustumista etukäteen tai niiden kertaamista. Yleinen tukiopetus voisi kohdistua kaikkiin oppiaineisiin. Yleisellä tukiopetuksella voitaisiin vastata myös sairauspoissaoloista johtuviin lyhytaikaisiin tuen tarpeisiin. Yleisellä tukiopetuksella voitaisiin näin ehkäistä vaikeuksia ennakolta ja varmistaa opittavien asioiden ymmärtäminen sekä opintojen eteneminen. Yleistä tukiopetusta tulisi järjestää suunnitelmallisesti sekä niin usein kuin on tarpeen. Yleistä tukiopetusta voitaisiin antaa joko oppilaan työjärjestyksen mukaisten, sellaisten oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy, tai oppituntien ulkopuolella. Sitä voitaisiin antaa samanaikaisopetuksena oppilaan tavallisessa opetusryhmässä tai pienemmässä ryhmässä esimerkiksi jakotunteja hyödyntäen (HE 114/2024 vp).

Opetuskielen tukiopetuksella tarkoitettaisiin tukiopetusta, joka kohdistuisi ensisijaisesti opetuskielen hallintaan, mikä mahdollistaa oppilaan osallistumisen opetukseen ja opinnoissa etenemisen. Opetuskielen tukiopetus rinnastuisi muuhun tukiopetukseen järjestämisen ja toteuttamisen osalta, mutta se kohdistuisi sisällöllisesti nimenomaan opetuskielen taidon tukemiseen siten, että oppilaan on mahdollista paremmin seurata opetusta ja edetä opinnoissaan. Opetuskielen tukiopetukseen tulisi varata opetustunteja tarpeen mukaan. Opetuskielen tukiopetus voitaisiin toteuttaa pedagogisesti tarkoituksenmukaisimmin tavoin siten, että mahdollisimman moni oppilas voisi siitä hyötyä. Opetuskielen tukiopetusta voitaisiin antaa joko oppilaan työjärjestyksen mukaisten, sellaisten oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy, tai oppituntien ulkopuolella. Sitä voitaisiin antaa samanaikaisopetuksena oppilaan tavallisessa opetusryhmässä tai pienemmässä ryhmässä esimerkiksi jakotunteja hyödyntäen (HE 114/2024 vp).

Erityisopettajan antamalla opetuksella muun opetuksen yhteydessä tarkoitettaisiin erityisopettajan antamaa ja erityispedagogiseen osaamiseen perustuvaa opetusta, joka tukee esi-, luokan- tai aineenopetusta. Sen toteuttamisen edellytyksenä olisi opetus- ja kasvatushenkilöstön yhteistyö. Esiopetuksessa erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä olisi ensisijainen ryhmäkohtainen tukimuoto. Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä olisi ryhmäkohtainen tukimuoto siten, ettei sitä kohdennettaisi yksittäisen oppilaan vaan tietyn oppilasryhmän tai koko opetusryhmän tarpeiden mukaisesti. Opetushenkilöstön yhteistyönä toteutettuna se perustuisi opettajien yhteiseen näkemykseen ryhmän tai luokan tuen tarpeista. Tuki olisi erityisopettajan antamaa opetusta, jota annettaisiin yhteis- tai samanaikaisopetuksena esiopetuksen-, luokan- tai aineenopettajan kanssa pääsääntöisesti luokkatasoisesti, koko opetusryhmän tarpeet huomioiden. Erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä voisi liittyä myös ammattilaisten välistä erityisopettajan konsultaatiota, joka kohdentuisi kyseisen luokan tai ryhmän kanssa toimiville opettajille ja muulle opetus- ja kasvatushenkilöstölle. Konsultaatiolla tässä yhteydessä tarkoitettaisiin neuvon kysymistä, opetushenkilöstön keskinäisiä neuvotteluja ratkaisun löytämiseksi tai neuvon saamiseksi sekä erityisopettajan antamaa neuvontaa toiselle opettajalle tai kasvatushenkilöstöön kuuluvalla henkilöllä oppilaita tai opetusta koskevissa asioissa (HE 114/2024 vp).

20 b 3 mom.: *Opetuksen järjestäjän on varattava lukuvuosittain opetussuunnitelmiaan perustuvassa suunnitelmassa yhteensä vähintään 0,122 opetustuntia koulun oppilasta kohden viikossa yleiseen tukiopetukseen, erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä ja opetuskielen tukiopetukseen.*

Säännöskohtaisten perustelujen mukaan resurssien varaamisvelvoite koskisi perusopetusta (HE 114/2024 vp).

Uudistuksessa oppilaiden oikeuksia saada riittävä tuki vahvistetaan opetuksen järjestäjän lakisääteisellä velvollisuudella varata lukuvuosittain ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin vähintään 0,122 opetustuntia viikossa koulun oppilasta kohden. Sääntelyllä varmistetaan vähimmäismäärä ryhmäkohtaisia tukimuotoja jokaiseen kouluun. Opetuksen järjestäjä kohdentaa kyseiset tunnit tukimuodoittain oppilaiden tarpeiden mukaisesti (SiVM 11/2024 vp).

20 b § 4 mom.: *Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä sekä ryhmäkohtaisista tukimuodoista.*

2.2.3. Oppilaskohtaiset tukitoimet ja niiden järjestäminen (20 c §)

Perusopetuslain 20 c §:ssä säädetään oppilaskohtaisista tukitoimista ja niiden järjestämisestä. Uudistuksessa ensisijaiset tukimuodot, johon oppilailla on oikeus ovat ryhmäkohtaisia.

Oppilaalla on oikeus oppilaskohtaiseen tukitoimeen, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät ole riittäviä. Oppilaskohtaisia tukitoimet ovat säännöllisiä ja perustuvat yksilölliseen tuen tarpeeseen.

Oppilaskohtaisiin tukitoimiin liittyy ryhmäkokoja koskevaa sääntelyä, josta säädetään tarkemmin perusopetuslain 20 g §:ssä.

20 c § 1 mom.: *Oppilaalla on oikeus saada oppilaskohtaisia tukitoimia viipymättä, jos 20 b §:n 2 momentissa tarkoitetut ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömiä. Oppilaskohtaisia tukitoimia annetaan yksilöllisiin tarpeisiin perustuen ja säännöllisesti. Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttamisessa tulee tehdä opettajien välistä yhteistyötä.*

20 c § 2 mom.: *Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat*

erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä,

erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä,

erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa ja

31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet.

Säännöksessä on lueteltu oppilaskohtaiset tukitoimet.

Eriyisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä -tukitoimella on tarkoitus vastata yksittäisiin oppinaineisiin tai oppimisen osa-alueisiin liittyviin tilapäisempiin tai kevyempiin tuen tarpeisiin (kuten lukivaikeus). Sen piiriin kuuluvan oppilaan opetusryhmä on yleisopetuksen luokka, ja vastuu opetuksesta on luokan tai aineenopettajalla. Lisäksi ko. tukitoimessa alle puolet yksittäisen oppiaineen tunneista annetaan erityisopettajan opetuksessa pienryhmässä tai muun opetuksen yhteydessä (SiVM 11/2024 vp).

Eriyisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä -tukitoimella on tarkoitus tukea oppilaita, joilla on laajempia oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeita, esimerkiksi tarkkaavaisuuden pulmia, käyttäytymisen haasteita tai oppimisvaikeuksia useammassa oppiaineessa. Näissä tukimuodoissa oppilaan opetusryhmä on yleisopetuksen luokka ja päävastuu opetuksesta on luokan tai aineenopettajalla. Oppilaan tuen tarpeen mukaisesti yhden tai useamman oppiaineen oppitunneista enemmän kuin puolet opetetaan erityisopettajan tai erityisluokan opettajan pienryhmässä, jossa opetuksesta vastaa erityisopettaja tai erityisluokanopettaja (SiVM 11/2024 vp).

Eriyisluokanopettajan opetus erityisluokassa - tukitoimi liittyy kaikkein vaativimpiin oppilaan tuen tarpeisiin, joiden taustalla on kokonaisvaltaisemmin oppimiseen ja/tai koulunkäyntiin vaikuttavia laaja-alaisia oppimisvaikeuksia tai merkittäviä muita koulunkäynnin vaikeuksia. Kyseinen opetus annetaan erityisluokassa ja siitä vastaa erityisluokanopettaja. Mainittuun tukitoimien ryhmään kuuluu myös erityisluokkaopetus, jossa opetuksen tavoitteet on määritelty toiminta-alueittain (SiVM 11/2024 vp).

20 c § 3 mom.:*Oppilaskohtaiset tukitoimet järjestetään 20 d §:ssä tarkoitetun arvion ja 20 f §:ssä tarkoitetun päätöksen perusteella oppilaan etu huomioon ottaen ensisijaisesti oppilaan omassa 6 tai 28 §:ssä tarkoitetussa koulussa tai esiopetuksen järjestämispaikassa.*

20 c § 4 mom.:*Tämän lain 8 §:n mukainen valtion koulu ja yliopistolain [\(558/2009\) 88 §:n mukainen harjoittelukoulu on velvoitettu järjestämään oppilaskohtaisista tukitoimista vain 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet, jollei järjestämisluvassa toisin määrätä.](#)*

20 c § 5 mom.:*Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin oppilaskohtaisista tukitoimista.*

2.2.4. Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi (20 d §)

Perusopetuslain 20 d §:ssä säädetään oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnista. Oppilaan tukitoimien tarpeesta ja perusopetuksen oppimäärän ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiseksi on tehtävä arviointi. Arviointi on tehtävä myös, jos arvioidaan perusopetuksen järjestämistä oppilaalle, jolla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite.

Perusopetuslakia täydentäen oppilaan tuen tarpeen selvittämiseen sovelletaan hallintolain säännöksiä. Hallintolain 6 luvussa säädetään asian selvittämisestä ja asianosaisen kuulemisesta.

20 d § 1 mom.:*Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa on selvitettävä ja kuvattava 20 c §:ssä tarkoitettu oppilaan tuen tarve, opintojen etenemisen tilanne, aiemmat tukimuodot ja oppilaan edun mukaiset oppilasta parhaiten tukevat tukitoimet.*

Oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeella tarkoitetaan oppimisvaikeuksien tai opetukseen osallistumiseen liittyvien vaikeuksien kuvaamista tukitoimien kannalta tarpeellisin tavoin. Opintojen etenemisen tilanteella tarkoitetaan oppilaan arviointiin perustuvia suorituksia ja arvosanoja. Aiemmilla tukimuodoilla tarkoitetaan ryhmäkohtaisia tukimuotoja (HE 114/2024 vp).

Arvioinnissa ei saa käsitellä perusopetuslain mukaisten tukitoimien toteuttamisen kannalta tarpeetonta tietoa.

Tuen tarpeen arviointi ei edellytä erillisen arvioasiakirjan tuottamista (HE 114/2024 vp).

20 d § 2 mom.: Osana tuen tarpeen arviointia on selvitettävä myös tukitoimien lisäksi mahdollinen tarve 20 h §:ssä tarkoitettusta oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamiselle. Lisäksi oppilaskohtaisten tuen tarpeen arviointi on tehtävä, jos järjestetään 20 i §:ssä tarkoitettua opetusta oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite.

20 d § 3 mom.: Oppilaalle annettavan tuen tarpeen arvioinnin tekevät oppilaan opettajat. Tarvittaessa ja pyydettyäessä tuen tarpeen arviointiin osallistuvat opettajien lisäksi opiskeluhuollon palvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat.

Säännöksen mukaan oppilaalle annettavan tuen tarpeen arvioinnin tekevät oppilaan opettajat. Tarvittaessa tuen tarpeen arviointiin osallistuisi muita asiantuntijoita.

Perusopetuslain 40 §:ssä säädetään henkilötietojen salassapidosta ja käsittelystä. Uudistuksessa perusopetuslain 40 §:n on lisätty uusi 3 momentti, jonka mukaan *sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, 20 d §:ssä tarkoitettua oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointia ja 20 e §:ssä tarkoitettua oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä.*

On huomioitava, että viranomaisen yhteistyötä koskevat yleiset säännökset eivät automaattisesti oikeuta salassa pidosta poikkeamiseen vaan salassapidosta voi poiketa vain, jos salassa pidettävän tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen on laissa erikseen nimenomaisesti säädetty. Salassapidosta voidaan poiketa myös sen henkilön tai laillisen edustajan suostumuksella, jonka tiedoista on kyse.

20 d 4 mom.: Oppilaan omat mielipiteet on selvitettävä ja otettava huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. Oppilaan huoltajille tai muulle lailliselle edustajalle on annettava mahdollisuus osallistua oppilaan tuen tarpeen arviointiin.

20 d 5 mom.: Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin tuen tarpeen arvioinnista.

2.2.5 Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma (perusopetuslaki 20 e §)

Perusopetuslain 20 e §:ssä säädetään oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevasta suunnitelmasta.

20 e § 1 mom.: Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointiin perustuen on laadittava tuen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelman laativat oppilaan opettajat. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä oppilaan ja huoltajan tai tarvittaessa oppilaan muun laillisen edustajan kanssa.

20 e § 2 mom.: Suunnitelmasta on käytävä ilmi oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointiin perustuvien tukitoimien toteuttaminen ja seuranta. Jos perusopetuksen oppimäärästä tai tavoitteista poiketaan 20 h §:n mukaisesti tai jos opetus järjestetään 20 i §:n mukaisesti, suunnitelmasta on käytävä ilmi oppilaskohtaiset tavoitteet ja sisällöt, opinnoissa eteneminen sekä oppilaan arvioinnin periaatteet.

20 e § 3 mom.: Suunnitelman toteutumista ja tukitoimien riittävyttä on arvioitava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa, oppilaan tuen tarpeiden mukaiseksi. Tätä useammin se on tarkistettava, jos oppilaan tarpeet sitä edellyttävät.

20 e § 4 mom.: Opetushallitus määrää tarkemmin opetussuunnitelman perusteissa oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman sisällöstä.

2.2.6 Tukea koskeva päätös (perusopetuslaki 20 f §)

Perusopetuslain 20 f §:ssä säädetään tukea koskevasta päätöksestä. Opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen päätös 20 c §:ssä säädettyistä oppilaskohtaisista tukitoimista, 20 h §:ssä säädetystä perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta sekä 20 i §:ssä säädetystä opetuksen järjestämisestä oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai muu toimintakyvyn rajoite.

Perusopetuslakia täydentäen päätöksentekomenettelyyn sovelletaan hallintolain säännöksiä. Hallintolain 6 luvussa säädetään asian selvittämisestä ja asianosaisen kuulemisesta ja 7 luvussa asian ratkaisemisesta.

20 f § 1 mom.: *Opetuksen järjestäjän on tehtävä kirjallinen päätös 20 c §:ssä säädettyistä oppilaskohtaisista tukitoimista, 20 h §:ssä säädetystä perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta sekä 20 i §:ssä säädetystä opetuksen järjestämisestä oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai muu toimintakyvyn rajoite. Päätös on tehtävä 20 d §:ssä säädetyn arvioinnin mukaisesti ilman aiheetonta viivytystä.*

<https://okm.fi/oppimisen-tuesta-kysyttya> todetaan, että ”Yksi hallintopäätös koskee kaikkia oppilaan tilanteita ja sisältää kaikki oppilaan saamat tukitoimet tai opetuksen järjestämiseen liittyvät toimet, eli oppilaalle ei tehdä useita erillisiä hallintopäätöksiä. Päätöstä päivitetään tarvittaessa.”

Perusopetuslaissa ei säädetä toimivaltaisesta päätöksentekijästä, joten opetuksen järjestäjän on hallintosäännössä määrättävä, kuka on toimivaltainen tekemään päätöksen.

Perusopetuslain 42 §:n mukaan opetuksen järjestäjän päätökseen, joka koskee 20 f §:ssä tarkoitettua päätöstä saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta.

Tuen tarpeen arviointiin perustuvassa suunnitelmassa oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttamiseksi annettaisiin tarpeelliset kuvaukset tarvittavista tukitoimista ja niiden toteutuksesta, päätöksessä niitä ei kuvattaisi (HE 114/2024 vp).

20 f § 2 mom.: *Päätöksen 20 c §:ssä tarkoitetuista muista kuin 31 §:n 1 momentin mukaisista oppilaskohtaisista tukitoimista, 20 h §:ssä tarkoitetuista oppimäärää tai opetussuunnitelman tavoitteita koskevista toimista taikka 20 i §:ssä tarkoitetusta opetuksesta tekee opetuksen järjestäjän esityksestä oppilaan asuinkunta, jos tämän lain 8 §:n mukainen valtion koulu ja yliopistolain 88 §:n mukainen harjoittelukoulu ei järjestä niitä. Päätöksen 20 i §:n tarkoitettua opetuksesta tekee opetuksen järjestäjän esityksestä oppilaan asuinkunta, jos muu opetuksen järjestäjä kuin kunta tai kuntayhtymä ei järjestä sitä.*

20 f § 3 mom.: *Päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.*

2.2.7. Opetusryhmien muodostaminen (20 g §)

Perusopetuslain 30 §:n 2 momentin mukaan opetusryhmät tulee muodostaa siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet.

Uudistuksessa perusopetusasetuksen opetusryhmien muodostamista koskeva sääntely siirretään lakitasolle, perusopetuslain 20 g §:n. Pykälän 2 momenttia ei sovelleta esiopetukseen.

20 g § 1 mom.:*Opetusryhmät muodostetaan vuosiluokittain. Jos opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää, eri vuosiluokkien sekä esiopetuksen oppilaita voidaan kuitenkin opettaa samassa opetusryhmässä tai antaa opetusta yhdessä muun koulun tai oppilaitoksen oppilaiden kanssa. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä.*

20 g §:n 2 mom.:*Opetusryhmät muodostetaan siten, että yhden opettajan opettamassa perusopetuksen ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti.*

Oppilaskohtaiset tukitoimet on lueteltu perusopetuslain 20 c §:n 2 momentissa. Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat oppilaskohtainen erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa ja 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet.

Säännöksen mukaan viiden oppilaan enimmäismäärään luetaan mukaan ne oppilaat, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa.

Tilapäisellä ylittämällä tarkoitettaisiin tilanteita, jolloin kouluun siirtyisi oppilas toisesta koulusta tai toisen opetuksen järjestäjän koulusta kesken lukukauden, eikä opetusryhmiä olisi tarkoituksenmukaista muodostaa uudelleen lukukauden aikana. Tällöin yhden opetusryhmän osalta viiden oppilaan enimmäismäärä koko voisi ylittyä enintään sen lukukauden ajan, jona oppilas on siirtynyt kouluun (HE 114/2024 vp).

20 g § 3 mom.:*Erytisluokanopettajan opetuksessa erityisluokassa saa olla enintään kymmenen oppilasta. Erytisluokan enimmäiskoko voidaan ylittää tilapäisesti.*

Tilapäisellä ylittämällä tarkoitettaisiin tilanteita, jolloin kouluun siirtyisi oppilas toisesta koulusta tai toisen opetuksen järjestäjän koulusta kesken lukukauden, eikä erityisluokalla olisi tilaa. Tällöin kyseinen erityisluokan koko voisi ylittyä enintään sen lukukauden ajan, jona oppilas on siirtynyt kouluun (HE 114/2024 vp).

20 g § 4 mom.:*Erytisluokanopettajan opetuksessa erityisluokassa saa olla enintään kahdeksan 20 i §:n 1 momentissa tarkoitettussa opetuksessa olevaa oppilasta tai enintään kuusi mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettussa opetuksessa olevaa oppilasta. Jos tässä momentissa tarkoitettujen oppilaille annetaan opetusta samassa ryhmässä tai yhdessä 3 momentissa tarkoitettujen oppilaiden kanssa, määräytyy opetusryhmän enimmäiskoko sen mukaisesti, minkälaista tukea saavia oppilaita ryhmässä on eniten. Jos tässä momentissa tarkoitettujen oppilaan opetus annetaan yhdessä muiden kuin tässä tai 3 momentissa tarkoitettujen oppilaiden kanssa, saa opetusryhmässä olla enintään 20 oppilasta.*

Momentissa säädetään ryhmäkoosta tilanteissa, joissa erityisluokanopettajan opetuksessa erityisluokassa on perusopetuslain 20 i §:ssä tarkoitettuja oppilaita. Erytisluokassa saa olla enintään kahdeksan perusopetuslain 20 i §:n 1 momentissa tarkoitettussa perusopetuksessa olevaa oppilasta, joilla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite tai enintään kuusi perusopetuslain 20 i §:n 2 momentissa tarkoitettussa toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa olevaa oppilasta.

Momentissa säädetään myös ryhmäkoosta tilanteessa, jossa 20 i §:n 1 ja 2 mom. tarkoitettujen oppilaiden kanssa samassa ryhmässä tai yhdessä opiskelee oppilaita, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisluokanopettajan opetusta erityisluokassa. Tällöin opetusryhmän enimmäiskoko määräytyy sen mukaisesti, millaisten tukitoimien piirissä olevia oppilaita ryhmässä on eniten.

Jos 20 i §:n 1 momentissa tarkoitettussa perusopetuksessa olevan oppilaan, jolla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite tai 20 i §:n 2 momentissa tarkoitettussa toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa olevan oppilaan opetus annetaan yhdessä muiden kuin oppilaskohtaisena tukitoimena erityisluokanopettajan opetusta erityisluokassa saavien oppilaiden kanssa, saa opetusryhmässä olla enintään 20 oppilasta.

Huom.! Perusopetuslain 20 i § tulee voimaan vasta 1.8.2026.

2.2.8. Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen (20 h §)

Uudistuksessa oppimisen ja koulunkäynnin tukeen kuuluvat ryhmäkohtaiset tukimuodot, oppilaskohtaiset tukitoimet sekä perusopetuksen oppimäärää ja opetussuunnitelman tavoitteita rajaavat toimet. Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla ja oppilaskohtaisilla tukitoimilla ei voida rajoittaa oppilaan perusopetuksen oppimäärää tai tavoitteita.

Perusopetuslain 20 h §:ssä säädetään perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta. Kyse on viimesijaisista toimista, jotka koskevat oppilasta, jonka oppimista ja koulunkäyntiä ei pystytä tukemaan riittävästi ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla ja oppilaskohtaisilla tukitoimilla. Pykälää ei sovelleta esiopetukseen.

Oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisella rajataan oppilaan sivistyksellisiä perusoikeuksia. Kyse on viimesijaisesta toimesta, jonka tulisi koskea vain pientä osaa oppilaista. Ne edellyttävät harkintaa ja tarkkarajaisuutta ja sitä, että niitä edeltävät tukitoimet eivät ole olleet riittäviä (HE 114/2024 vp).

20 h § 1 mom.: *Opetuksen järjestäjä voi päättää 20 f §:n nojalla siitä, että perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista voidaan poiketa, jos oppilas ei kykene ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta suoriutumaan hyväksytysti perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista. Päätöksen tekeminen edellyttää 20 d §:n mukaista arviointia sekä 20 e §:n mukaista suunnitelmaa.*

20 h § 2 mom.: *Oppilaalle voidaan muodostaa opetussuunnitelman tavoitteista erilaajuisia tavoitekokonaisuuksia, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiseen kyseisessä oppiaineessa.*

Momentissa ei ole kyse perusopetuksen tavoitteiden rajaamisesta.

Säännöksen tavoitteena on mahdollistaa se, että oppilaalle voidaan laatia vuosiluokkakohtaisia tavoitteita ja sisältöjä laajempia ja suppeampia tavoitekokonaisuuksia oppilaan tarpeiden mukaisesti (SiVM 11/2024 vp).

Tämä mahdollistaisi sekä vuosiluokan oppimäärää nopeammin, että hitaammin etenevän opiskelun.

20 h § 3 mom.: *Perusopetuksen oppimäärästä ja opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista voidaan poiketa rajaamalla oppiaineen oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä. Perusopetuksen oppimäärän ja opetussuunnitelman mukaisten tavoitteiden rajaaminen voidaan tehdä vain sellaisen oppilaan kohdalla, joka saa oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan opetusta erityisluokassa.*

Perusopetuksen oppiaineen oppimäärästä voitaisiin poiketa rajaamalla oppiaineen oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä oppilaskohtaisesti. Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisella tarkoitettaisiin perusopetuksen oppimäärän rajaamista tavoitteita tai sisältöjä karsimalla tai supistamalla. Tämä voitaisiin tehdä määrittelemällä oppilaalle matalampia tavoitteita hänen edellytystensä mukaisesti, tai vähentämällä oppilaan opiskelemia sisältöjä. Toimi tarkoittaisi oppiaineen oppimäärän rajaamista siten, ettei oppilas opiskelisi kyseisessä oppiaineessa yleistä oppimäärää. Oppimäärän rajaamisen tulisi perustua perusopetuksen arviointikriteereihin siten, että mikäli oppilas ei tukitoimista huolimatta kykene saavuttamaan arvosanan 5 edellyttämää osaamista, vasta silloin tulisi oppimäärän rajaamista harkita (HE 114/2024 vp).

Perusopetuksen oppimäärän ja opetussuunnitelman mukaisten tavoitteiden rajaaminen voidaan tehdä vain sellaiselle oppilaalle, joka saa oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan opetusta erityisluokassa.

Oppimäärän rajaamisella olisi vaikutuksia oppilaan suoriutumiseen siten, ettei hän voisi saavuttaa välttävää osaamista eli arvosanaa 5 korkeampia arvosanoja. Lisäksi rajaamisella olisi vaikutuksia oppilaan hakeutumiseen toisen asteen opintoihin opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa annetun opetus- ja kulttuuriministeriön antaman asetuksen (837/2021) 19 §:n mukaisesti (HE 114/2024 vp).

20 h § 4 mom.: *Oppilas voidaan tilapäisesti vapauttaa suorittamasta oppiaineen oppimäärää, jos hän ei terveydellisistä syistä kykene oppiainetta opiskelemaan.*

Opetuksen järjestäjä voisi 20 f §:n nojalla päättää, että oppilas voidaan terveydellisistä syistä tilapäisesti vapauttaa suorittamasta oppiaineen oppimäärää. Terveydellisillä syillä tarkoitettaisiin vammaa, sairautta tai toimintakyvyn rajoitetta. Tilapäisellä vapauttamisella tarkoitettaisiin lyhytaikaista tai määräaikaista opetukseen osallistumattomuutta. Opetukseen osallistumattomuus voisi koskea yksittäisen oppiaineen oppituntia viikoittain enintään 4 kk:n ajan. Jos tilapäinen vapauttaminen ei riittäisi, tulisi soveltaa 20 i §:n mukaisesti järjestettävää opetusta (HE 114/2024 vp).

20 h § 5 mom.: *Tämän lain 8 §:n mukainen valtion koulu ja yliopistolain 88 §:n mukainen harjoittelukoulu on velvoitettu järjestämään tässä pykälässä tarkoitettuja oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamista koskevia toimia, jos sillä on tähän määrätty tehtävä järjestämisluvassaan.*

20 h § 6 mom.: *Opetushallitus määrää tarkemmin opetussuunnitelman perusteissa oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisen sisällöstä.*

2.2.9. Henkilöstö (37 §)

Perusopetuslain 37 §:ssä säädetään opetuksen järjestäjän henkilöstöstä. Uudistuksessa pykälän 2 momentti on muutettu velvoittavampaan muotoon siten, että opetuksen järjestäjällä on oltava riittävä määrä koulunkäynninavustajia.

Säännös ei määrittele koulunkäynninavustajan tarkempia nimikkeitä tai palvelussuhdelajia, vaan siitä päättää opetuksen järjestäjä.

2.2.10. Muutoksenhaku - oikaisuvaatimus (42 §)

Perusopetuslain 42 §:ssä säädetään opetuksen järjestäjän päätöksistä, joihin haetaan ensiasteessa oikaisua aluehallintovirastolta.

Uudistuksessa perusopetuslain 42 §:n 1 momentin 3 kohtaa on muutettu. Sen mukaan perusopetuslaissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta, jos päätös koskee 20 f §:ssä tarkoitettua päätöstä ja 31 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tulkitsemis- ja avustajapalveluja, muita opetuspalveluja ja erityisiä apuvälineitä.

Muutos tulee voimaan 1.8.2025.

Perusopetuslain 31 §:ssä säädetään opetuksen maksuttomuudesta. Pykälän 1 momenttia on muutettu 1.8.2025 lukien siten, että oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevilla oppilaalla on lisäksi oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut, erityiset apuvälineet sekä 39 §:n nojalla järjestettävät palvelut.

Lain esitöiden mukaan muusta kuin oppilaan tukea koskevan päätöksen yhteydessä tehtyyn perusopetuslain 31 §:ssä tarkoitettua palvelua koskevaan päätökseen haetaan nykytilaa vastaavasti muutosta perusopetuslain 42 a §:n mukaisesti ensiasteessa hallintovalituksin hallinto-oikeudelta (HE 114/2024 vp).

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksen yhteydessä erityisiä opetusjärjestelyjä koskevaa perusopetuslain 18 §:ä on muutettu siten, että 1.8.2025 lukien 18 §:ssä säädetään perusopetuksen poikkeavasta järjestämisestä. Säännös ei ole osa perusopetuslain uuden 4 a luvun mukaista oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistusta. Oppilaan perusopetuksen poikkeavaa järjestämistä koskevaan päätökseen voi hakea muutosta perusopetuslain 42 §:n 1 mom. 4 kohdan mukaan oikaisuvaatimuksin aluehallintovirastolta.

Uudistuksen yhteydessä perusopetuslakiin lisättiin 1.8.2025 lukien uusi 18 a §, jossa säädetään opiskelun poikkeavasta järjestämisestä aikuisten perusopetuksessa. Perusopetuslain 42 §:n 1 momenttiin lisätyn uuden 5 kohdan mukaan opetuksen järjestäjän päätökseen aikuisten perusopetuksen poikkeavista opetusjärjestelyistä saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta.

Opetuksen järjestäjän on hallintosäännössä määrättävä toimivaltainen päätöksentekijä.

2.2.11. Uudistuksen vaikutus perusopetuslain mukaiseen aamu- ja iltapäivätoimintaan.

Perusopetuslain 8 a luvussa säädetään kunnan mahdollisuudesta järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Lailla perusopetuslain muuttamisesta (1090/2024) **on muutettu** perusopetuslain 48 b §:ä aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä ja laajuudesta. Perusopetuslain 17 §:n 1 momentti muutetaan viittaukseksi 20 c §:n ja 20 i §:n, joissa säädetään oppilaskohtaisista tukitoimista ja perusopetuksen järjestämisestä oppilaalle, jolla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite.

Lain esitöiden mukaan muutos on tekninen korjaus. Uudistuksessa ei ole varattu rahoitusta kunnille uusiin tai laajeneviin tehtäviin. Muutos tulee voimaan 1.8.2025 lukien.

48 b § 1 mom.: *Kunta voi järjestää ja hankkia tämän lain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa. Jos kunta järjestää tai hankkii tämän lain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa, tulee sitä tarjota kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille **sekä muiden vuosiluokkien osalta 20 c ja 20 i §:ssä tarkoitetuille oppilaille kunnan päättämässä laajuudessa.***

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksessa perusopetuslain 17 § on kumottu 1.8.2025 lukien. Perusopetuslain 17 §:ssä tarkoitettujen erityisen tuen päätökset on saatettava uuden lainsäädännön mukaisiksi viimeistään 31.8.2026, joten aamu- ja iltapäivätoimintaan ottamisen perusteena erityisen tuen päätöksiä voi olla 31.8.2026 saakka.

Perusopetuslain 20 c §:ssä tarkoitettuja oppilaskohtaisia tukitoimia koskevia päätöksiä voidaan tehdä 1.8.2025 alkaen ja 20 i §:ssä tarkoitettuja päätöksiä vasta 1.8.2026 alkaen.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan kohdejoukkona ovat ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaiden ohella 1.9.2026 alkaen muiden vuosiluokkien osalta 20 c ja 20 i §:ssä tarkoitettut oppilaat kunnan päättämässä laajuudessa.

3. Mikä muuttuu - pidennetty oppivelvollisuus uudistuu 1.8.2026 lukien

Pidennettyä oppivelvollisuutta on uudistettu siten, että jatkossa se jakaantuu varhennettuun oppivelvollisuuteen, jota suoritetaan esiopetuksessa ja perusopetuksen järjestämiseen oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella.

3.1. Varhennettu oppivelvollisuus (oppivelvollisuuslaki 2 § 3 mom.)

Oppivelvollisuuslain 2 §:ssä säädetään oppivelvollisuuden alkamisesta ja päättymisestä. Oppivelvollisuus alkaa pääsääntöisesti perusopetuslaissa tarkoitetun lukuvuoden alkaessa sinä vuonna, jona lapsi täyttää seitsemän vuotta.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksen yhteydessä **oppivelvollisuuslakia on muutettu (1091/2024)** siten, että pidennetyn oppivelvollisuuden sijaan 2 §:n 3 momentissa säädetään varhennetusta oppivelvollisuudesta. Lakimuutos tulee voimaan **1.8.2026 lukien.**

Ennen oppivelvollisuuslain muutoksen voimaan tuloa 1.8.2026 tehty päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tulee saattaa oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentin mukaiseksi **varhennettua oppivelvollisuutta tai perusopetuslain 20 i §:n mukaista perusopetusta koskevaksi päätökseksi viimeistään 31 päivänä elokuuta 2026.**

2 § 3 mom.: *Jos lapsi oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi ilmeisesti tarvitsee lisää aikaa esi- ja perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, lapsen esiopetuksen alkamista varhennetaan ja hänen oppivelvollisuutensa alkaa vuotta 2 momentissa säädettyä aikaisemmin (varhennettu oppivelvollisuus). Varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen järjestäjä päättää varhennetusta oppivelvollisuudesta ennen perusopetuksen alkamista. Jos lapsi ei ole varhaiskasvatuksessa tai esiopetuksessa, varhennetusta oppivelvollisuudesta päättää lapsen asuinkunta.*

Varhennettu oppivelvollisuus käsitteenä kuvaisi oppivelvollisuuden alkamisen aikaistamista. Varhennettua oppivelvollisuutta suoritetaan esiopetuksessa. Kriteerit oppivelvollisuuden varhentamiseen olisivat samankaltaiset kuin nykyisin pidennetyssä oppivelvollisuudessa (HE 114/2024 vp).

Varhennetun oppivelvollisuuden piirissä oleva on velvollinen osallistumaan oppivelvollisuuden alkamisvuonna perusopetuslain 26 a §:ssä tarkoitettuun esiopetukseen. Lisäksi varhennetun oppivelvollisuuden piirissä olevalla lapsella on oikeus saada esiopetusta sinä vuonna, jona lapsi täyttää viisi vuotta.

Varhennetusta oppivelvollisuudesta tulee tehdä hallintopäätös. Oppivelvollisuuslain mukaan päätös on tehtävä ennen perusopetuksen alkamista.

Tahtotila on, että lähtökohtaisesti päätös tehtäisiin viimeistään lapsen viidentenä ikävuonna, jotta oppivelvollisuutta ehditään tosiasiallisesti varhentaa ja lapsella on mahdollisuus osallistua esiopetukseen jo 5-vuotiaana (HE 114/2024 vp).

Oppivelvollisuuslakia täydentäen varhennettua oppivelvollisuutta koskevaan päätöksentekomenettelyyn sovelletaan hallintolain säännöksiä. Hallintolain 6 luvussa säädetään asian selvittämisestä ja asianosaisen kuulemisesta ja 7 luvussa asian ratkaisemisesta.

Oppivelvollisuuslain mukaan varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen järjestäjä päättää varhennetusta oppivelvollisuudesta tai jos lapsi ei osallistu varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen, varhennetusta oppivelvollisuudesta päättää lapsen asuinkunta. Oppivelvollisuuslaissa ei säädetä toimivaltaisesta päätöksentekijästä, joten kunnan, kasvatuksen ja opetuksen järjestäjän hallintosäännössä on määrättävä, kuka on toimivaltainen päättämään varhennetusta oppivelvollisuudesta.

Varhennettua oppivelvollisuutta koskevaan päätökseen on oppivelvollisuuslain 24 §:n mukaan oikeus vaatia oikaisua aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Varhennetun oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan opetuksen järjestäjälle myönnetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukainen lisärahoitus. Rahoitus myönnetään 20.9. oppilastiedon perusteella. Opetuksen järjestäjä vastaa tietojen oikeellisuudesta.

3.2 Perusopetuksen järjestäminen oppilaan oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella (perusopetuslaki 20 i §)

Oppivelvollisuuslaissa pidennetty oppivelvollisuus on muutettu varhennetuksi oppivelvollisuudeksi ja samalla **perusopetuslakiin on lisätty uusi 20 i §**, jossa säädetään perusopetuksen järjestämisestä oppilaalle, jolla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Säännös on osa oppimisen ja koulunkäynnin sekä pidennetyn oppivelvollisuuden uudistusta.

Perusopetuslain 20 i § tulee voimaan **vasta 1.8.2026**. Pykälää ei sovelleta esiopetukseen.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaan myönnetään rahoitus perusopetuslain 20 i §:n 1 tai 2 momentin mukaisesta opetuksesta aiheutuviin lisäkustannuksiin. Rahoitus myönnetään opetuksen järjestäjälle 20.9. oppilastiedon perusteella.

Päätös vaikuttaa myös opetusryhmien muodostamiseen. Opetusryhmien muodostamisesta säädetään perusopetuslain 20 g §:ssä.

20 i § 1 mom.: *Jos oppilaalla on ollut oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennetun oppivelvollisuuden päätös ja oppilaan tuen tarve jatkuu perusopetuksessa oppilaskohtaisten tukitoimien ja perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisen tarpeena taikka jos oppilaan perusopetuksen aikana ilmenevä, oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite on laadultaan sen kaltainen, että se olisi johtanut oppilaan oppivelvollisuuden varhentamiseen oppilaan ollessa 5- tai 6-vuotias, oppilaan opetus voidaan järjestää tämän luvun mukaisten tukitoimien avulla.*

Muutos olisi osa pidennettyyn oppivelvollisuuteen tehtävää uudistusta, jossa opetuksen alkuosa olisi jatkossa varhennetun oppivelvollisuuden suorittamista 5- ja 6-vuotiaana esiopetuksessa ja oppilaan siirtyessä 7-vuotiaana perusopetukseen oppilaan opetus voitaisiin järjestää vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteiden vakavuudesta riippuen perusopetuslain mukaisten tukitoimien avulla. Tukitoimia voisivat olla kaikki 4 a lukuun kuuluvat ryhmäkohtaiset tukimuodot ja oppilaskohtaiset tukitoimet. Koska tukitoimet ovat myös tämän pykälän piiriin kuuluvilla oppilailla sinänsä samat kuin muillakin oppilailla, on pykälän 1 momentin tarkoituksena määritellä sellainen opetus, joka jatkossa voi toimia opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen lisärahoituksen perusteena nykyisen rahoituskriteerin ”muu kuin vaikeimmin kehitysvammainen oppilas” sijasta. Lisäksi määrittely on tarpeen perusopetuslain 20 g §:ssä ehdotettavaan ryhmäkokosäätelyyn liittyen (HE 114/2024 vp).

Ensinnäkin oppilas, jolla on ollut varhennettu oppivelvollisuus, ja jonka tuen tarve jatkuu perusopetuksessa, voisi tulla pykälän 1 momentin mukaisen opetuksen piiriin. Toiseksi oppilas, jolla ilmenee perusopetuksen aikana, esimerkiksi onnettomuuden myötä, sellainen oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, joka olisi varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen aikana ilmetessään johtanut oppilaan oppivelvollisuuden varhentamiseen, voisi tulla pykälän 1 momentin mukaisen opetuksen piiriin.

Vamma voisi tarkoittaa esimerkiksi näkö- tai kuulovammaisuutta, kehitysvammaisuutta, vaikeita kehityshäiriöitä tai laaja-alaisia oppimisvaikeuksia. Sairaus tarkoittaisi sellaista vakavaa sairautta, joka vaikuttaa oppilaan kognitiivisiin taitoihin ja toimintakykyyn ja siten myös oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin, usein laaja-alaisesti. Toimintakyvyn rajoite tarkoittaisi päivittäiseen selviytymiseen, osallisuuteen ja hyvinvointiin laajasti vaikuttavia tekijöitä, jotka aiheuttavat oppilaalle osallisuuden esteitä tai laajoja avun ja tuen tarpeita (HE 114/2024 vp).

Sellainen pitkäaikaissairaus, joka ei vaikuta lapsen oppimiskykyyn, voidaan huomioida 20 b §:n mukaisilla oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä. Tällaisia ovat esimerkiksi 37 §:ssä säädettävällä tavalla riittävä määrä koulunkäyntiavustajia, jotka voivat tukea oppilasta koulunkäynnissä ja opetukseen osallistumisessa. Lisäksi oppilaat, joilla on pitkäaikaissairaus, esimerkiksi diabetes, joka ei vaikuta oppimiskykyyn, voidaan huomioida myös muilla järjestelyillä, joista ei tässä esityksessä säädetä erikseen (HE 114/2024 vp).

20 i § 2 mom.: *Jos 1 momentin mukaiset toimet ovat riittämättömiä ja oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi kykene opiskelemaan oppiaineita, opetus voidaan järjestää toiminta-alueittain. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin toiminta-alueista sekä niiden tavoitteista ja sisällöistä.*

Säännös on lisätty perusopetuslakiin valtioneuvoston tuntijakoasetuksen 9 §:n 3 momentista. Jos oppilas ei oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen vuoksi kykenisi opiskelemaan oppiaineita niiden tavoitteita tai sisältöjä rajaamalla, opetus voitaisiin järjestää toiminta-alueittain eli oppiainejaosta poiketen. Koska oppiainejaon mukainen opetus on oppilaan ensisijainen oikeus, toiminta-alueittaiseen toimintaan siirtyminen vaatisi sitä, että muut tuen luvun mukaiset toimet olisi todettu riittämättömiksi. Toiminta-alueita olisivat nykyisten opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot (HE 114/2024 vp).

20 i § 3 mom.: *Muu opetuksen järjestäjä kuin kunta tai kuntayhtymä on velvoitettu järjestämään tässä pykälässä tarkoitettua opetusta, jos sillä on tähän määrätty tehtävä järjestämisluvassaan.*

4. Mitä uutta - konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu (perusopetuslaki 4 a §)

Perusopetuslain 4 a §:ssä säädetään erikoissairaanhoidossa olevan esi- ja perusopetuksen oppilaan opetuksesta.

Tuen uudistuksen yhteydessä perusopetuslain 4 a §:n on lisätty sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan velvollisuus järjestää konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua.

L 1090/2024, 4 a § 2 mom.: *Sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan on lisäksi järjestettävä konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua oppilaan omassa 6 tai 28 §:ssä tarkoitetussa koulussa tai esiopetuksen järjestämispaikassa. Palvelua on järjestettävä sellaisissa tilanteissa, joissa tarvitaan vaativaa monialaista osaamista ennalta ehkäisevien tai korjaavien toimenpiteiden suunnittelemiseksi tai toteuttamiseksi myös muiden kuin erikoissairaanhoidon potilaana olevien oppilaiden opetukseen. Myös kunnat, joissa sijaitsee terveydenhuoltolaissa tarkoitettu erikoissairaanhoidon muu toimintayksikkö, voivat järjestää konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua.*

L 1090/2024, 4 a § 3 mom.: *Oppilaan opetuksen järjestäjän tulee hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnan kanssa moniammatillisessa yhteistyössä sopia konsultatiivisesta sairaalaopetuspalvelusta ja järjestää siirtymisen kannalta välttämätön tuki opetuksen järjestämiseksi oppilaan siirtyessä 1 momentissa tarkoitettuun opetukseen ja takaisin. Mikäli oppilaan opetuksen järjestäjä on muu kuin oppilaan hoidon aikainen kotikunta tai kotikunnattoman oppilaan asuinkunta, myös oppilaan kotikuntaa tai asuinkuntaa tulee kuulla.*

Muutos perusopetuslain 4 a §:n tulee voimaan 1.8.2025 lukien.

Samalla kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 38 §:n 1 momenttiin on lisätty säännös konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua saavan oppilaan korvauksesta.

1093/2024, 38 § 1 mom.: Perusopetuslain 4 a §:n 1 momentissa tarkoitettua esi- tai perusopetusta saavan oppilaan kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta tai kotikunnattoman oppilaan asuinkunta oppilaan hoidon aikana on velvollinen maksamaan oppilaasta sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnalle korvauksen, joka lasketaan kertomalla opetuksesta opetuspäivää kohden aiheutuva keskimääräinen todellinen vuosikustannus niiden päivien määrällä, jolloin sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunta järjestää oppilaalle opetusta.

Perusopetuslain 4 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua tukea saavan oppilaan kotikunta tai kotikunnattoman oppilaan asuinkunta on velvollinen maksamaan tukitoimenpiteistä aiheutuneita kustannuksia vastaavan korvauksen tukea tarjoavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunnalle.

Muutos kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1093/2024) 38 §:n tulee voimaan 1.8.2025 lukien.

5. Kustannusvaikutukset ja rahoitus

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksen rahoitukseen on varattu lähes 100 miljoonaa euroa pysyvää rahoitusta. Uudistuksen kustannukset maksetaan osana kuntien peruspalvelujen valtionosuutta yleiskatteellisena rahoituksena.

Tuen uudistusta koskeva hallituksen esitys sisälsi kustannusvaikutustenarvioinnin, josta oli valtakunnan tasolla tehty laskennallinen arvio uusien lakisääteisten tehtävien ja velvoitteiden taloudellisista vaikutuksista. Kustannusvaikutusten arvioinnin perusteella suurin kustannusvaikutus esitettiin syntyvän ryhmäkohtaisten tukimuotojen järjestämisestä. Huomattavasti pienempi taloudellinen vaikutus arvioitiin ryhmäkokosäännöksen tiukennukselle, esiopetuksessa tuen järjestämiselle ja konsultatiiviselle sairaalaopetuspalvelulle

Kunnille uudistuksen rahoitus vaikuttaa osana kunnan peruspalvelujen valtionosuutta. Kyseessä on yleiskatteellinen rahoitus eikä sitä ole korvamerkitty. Jokainen kunta omalta osaltaan arvioi ja ratkaisee miten uudet lakisääteiset tehtävät ja velvoitteet toteutetaan ja millä resurssein.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaan opetuksen järjestäjälle myönnetään pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden lisärahoitusta. Pidennetty oppivelvollisuus uudistuu ja jakautuu 1.8.2026 lukien varhennettuun oppivelvollisuuteen, jota suoritetaan esiopetuksessa ja perusopetuksessa vuosiluokilla 1-9 järjestettävään perusopetukseen oppilaan oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella.

Pidennettyä oppivelvollisuutta koskeva uudistus vaikuttaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisiin kertoimiin. Muutokset tulevat voimaan varainhoitovuodesta 2027 alkaen. Lisärahoitus vuodelle 2027 myönnetään 20.9.2026 oppilastiedon perusteella. Jatkossa oppivelvollisuuslain 2 §:n 3 momentin mukaiset 5- ja 6 -vuotiaiden varhennetun oppivelvollisuuden oppilaiden kerroin muuttuu 1,41 -> 2,6, perusopetuslain 20 i §:n 1 momentin mukaan opiskelevat 1-9 vuosiluokan oppilaiden (ent. muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset) kerroin muuttuu 2,97 -> 2,75 ja perusopetuslain 20 i §:n 2 momentin mukaan opiskelevat 1-9 vuosiluokan oppilaiden (ent. vaikeimmin kehitysvammaiset) kerroin pysyy samana eli 4,76. Muutos on tarkoitus tehdä kustannusneutraalisti ja sen vaikutuksia on kuvattu tarkemmin lain esitöiden (HE 114/2024 vp) taloudellisia vaikutuksia koskevassa 4.2.1. kohdassa.

6. Lisätietoja

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_114+2024.aspx

<https://www.oph.fi/fi/uutiset/2025/oppimisen-tuki-uudistuu-paivitetyt-esi-ja-perusopetuksen-opetussuunnitelmien-perusteet>

LUE LISÄÄ OPPIMISEN TUESTA

16.6.2025

Tuen uudistuksen vaikutukset perusopetusasetukseen

5.5.2025

Perusopetuksen tuen uudistus muuttaa opetustoimen henkilöstön kelpoisuusasetusta osittain

9.12.2024

Oppimisen tuen uudistuksen toteutuksessa tulee satsata ennaltaehkäisevään tukeen

4.10.2024

Kunnille jäämässä maksettavaa opetuksen tuen uudistuksessa – ryhmäkokosäännös huolettaa

26.9.2024

Oppimisen tukea esi- ja perusopetuksessa uudistetaan – kunnilla tiukka aikataulu viedä uudistus käytäntöön

Kuntaliiton asiantuntijat, jotka voivat kertoa lisää

Minna Antila

Juristi

Lakiyksikkö, Hallintojuristit

Vastuualueet

opetus- ja kulttuuritoimen lakiasiat

kuntalaki ja yleinen kunnallisoikeus

päätöksenteko ja muutoksenhaku

julkisuus ja tietosuojat

Page URL:

<https://www.kuntaliitto.fi/yleiskirjeet/2025/oppimisen-ja-koulunkaynnin-tuen-uudistus-esi-ja-perusopetuksessa>